

Print ISSN: 2251-6654
Online ISSN: 2588-3542

Journal of Family Counseling and Psychotherapy

Volume 14, Issue 2 - September 2026

 10.22034/FCP.2025.141963.2251

Modeling aggression and adaptability based on perceived parenting style with the mediation of mentalizing ability in students

1. [Hassan Gharibi](#)

Assistant Professor, Department of Psychology, University of Kurdistan,
Sanandaj, Iran. H.gharibi@uok.ac.ir

2. [Haibat Mehrjoo](#)

M.A. in Psychology, Teacher, Primery education, Marivan, Iran.

3. [Saber Nabaei](#)

M.A. in Psychology, Teacher, Primery education, Saqez, Iran.

Received: 2024-08-18

Accepted: 2026-09-06

Abstract

Background: Aggression is an important and increasing issue among students that, if not managed, can have harmful consequences. **Objective:** This study was conducted with the aim of investigating the modeling of aggression and adaptation based on perceived parenting style with the mediation of mentalizing ability in students. **Method:** The research method is descriptive survey type. The statistical population of this study included all 2500 first-year high school students in Marivan who were studying in 2023. Cluster sampling method and sample size of 331 students of Marivan city were selected. In order to collect data, Nislon's (2000) children's and adolescents' anger and aggression questionnaires, students' adaptability (Sinha and Singh, 1993), Baumrind's parenting methods (1991) and Fonagy's mentalization (2016) were used. In order to analyze the data, descriptive and inferential statistical methods (structural equations) from SMART PLS3 software were used. **Findings:** The results showed that mentalizing ability can play a mediating role in relation to aggression based on perceived parenting style, but mentalizing ability cannot play a mediating role in relation to adaptation based on perceived parenting style. Also, the results indicated that there is a relationship between perceived parenting style with adaptability, aggression, and mentalizing ability and mentalizing ability with aggression in students. **Conclusion:** Based on the results of the present research, psychologists and family counselors can inform parents about the perceived parenting styles and their consequences by holding training classes.

Key words: *Aggression, Adaptability, Perceived parenting style, Mentalization, Students.*

Introduction

Parenting styles significantly influence children's aggressive behavior and social adaptation ([Ahemaitijiang et al., 2021](#)). Parenting is a complex process involving specific methods and behaviors that shape child development, either independently or through interactions. According to [Baumrind \(1991\)](#), parenting styles reflect parents' efforts to control and socialize their children. [McCabe and Martin \(1983\)](#) categorized parenting styles into four types: authoritative (high warmth and strictness), authoritarian (strictness with low warmth), permissive (warmth with low strictness), and neglectful (low warmth and low strictness). Recent studies emphasize the importance of interventions targeting parenting practices. For instance, [Hosseini Yazdi et al. \(2023\)](#) demonstrated that combining mindful parenting with parent management training reduces externalizing and internalizing behavioral problems in preschool children. Similarly, [Karimi et al. \(2019\)](#) found that mentalization-based interventions improve family relationships, reduce self-harm, and enhance emotion regulation. Given these findings, it is evident that parenting styles and social adaptation play critical roles in the development of children and adolescents. Identifying these styles and their impact on social adaptation can help determine both negative behaviors, such as aggression, and positive outcomes, such as academic progress. Furthermore, parents' attitudes toward success criteria influence their parenting approaches. Therefore, examining the correlations and strategies of parenting styles is essential for preventive and therapeutic interventions. Considering the importance of mentalization in mental health and its increasing application in research and therapy, this study aims to model aggression and adaptability based on perceived parenting style, mediated by mentalization ability, among students.

Methodology

The research employed a descriptive-correlational design and utilized structural equation modeling (SEM) for data analysis. The target population consisted of all first-year high school students enrolled in public schools in Marivan during the 2023–2024 academic year, totaling 2,500 individuals. A cluster sampling method was adopted to select participants. The sample size was determined using Cochran's sampling formula, resulting in 331 participants. Data collection instruments included standardized questionnaires: the [Nelson Anger and Aggression Scale \(2000\)](#), the Student Adjustment Inventory ([Sinha & Singh, 1993](#)), [Baumrind's Parenting Styles Questionnaire \(1991\)](#), and [Fonagy's Mentalization Questionnaire \(2016\)](#).

Results

This study examined the modeling of aggression and adaptation based on perceived parenting styles, with mentalizing ability as a mediating variable among students. The findings are discussed below in relation to the hypotheses and theoretical frameworks. The results supported the first hypothesis, indicating that mentalizing ability mediates the relationship between perceived parenting styles and aggression. The path coefficient for this hypothesis was -0.37, suggesting an inverse relationship. This implies that higher mentalizing ability can reduce aggression in students, depending on their perceived parenting style. Mentalization, as defined by [Fonagy et al \(2018\)](#), is a dynamic and ongoing process that involves interpreting and adjusting one's understanding of mental states through feedback. It is not a static capacity but rather a continuous cognitive activity that relies on imagination and the inherent uncertainty of mental states. A healthy family environment, characterized by parental presence, emotional engagement, and verbal communication, is crucial for fostering mentalizing ability and reducing aggression ([Anzabi et al., 2018](#)). Attachment theory ([Bowlby, 1969](#); [Ainsworth, 1989](#)) provides a framework for understanding the impact of early parent-child relationships on emotional and cognitive development. Secure attachment to caregivers fosters self-worth and trust in others, while insecure attachment can lead to difficulties in emotional regulation and interpersonal relationships. Parenting styles significantly influence psychological development, social adaptation, and behavioral outcomes. Research consistently highlights those behavioral disorders are often linked to parental communication patterns rather than genetic or biological factors, underscoring the importance of family dynamics in shaping behavior. Contrary to expectations, mentalizing ability did not mediate the relationship between perceived parenting styles and adaptation. This finding suggests that adaptation is influenced by a broader range of factors, including family, school, peer groups, and societal pressures.

Discussion

Human behavior is highly flexible, and individuals adapt not only to their environment but also actively modify it to meet their needs. Factors such as educational methods, cultural values, and social interactions play a significant role in shaping adaptation. This result diverges from previous research, indicating the need for further exploration of the complex interplay between parenting styles, mentalizing ability, and adaptation.

The results confirmed a direct effect of parenting styles on aggression, consistent with prior studies ([Nalkyashri, 2022](#); [Kaptanovich et al., 2019](#)). Authoritative parenting,

characterized by warmth, logical control, and emotional support, is particularly effective in reducing aggressive behavior in adolescents. In contrast, authoritarian or neglectful parenting styles may exacerbate aggression. Parents who model aggressive behavior or use harsh disciplinary methods risk normalizing aggression in their children, leading to maladaptive coping strategies in adulthood. Educating parents about age-appropriate developmental norms and effective communication strategies is essential for promoting positive behavioral outcomes. A positive relationship was observed between perceived parenting styles and mentalizing ability, with a path coefficient of 0.529. This finding aligns with studies by [Holden and Hawk \(2003\)](#), [Horvath and Lee \(2015\)](#). Mentalizing ability enhances self-regulation and emotional management, reducing parent-child conflicts and fostering healthier relationships. Adolescents who experience supportive and empathetic parenting are better equipped to develop robust mentalizing skills, which in turn mitigate aggressive tendencies. The findings underscore the importance of attachment theory and mentalization in understanding adolescent behavior.

Conclusion

Childhood experiences, particularly those involving maltreatment or insecure attachment style, have been shown to significantly contribute to emotional dysregulation and heightened aggressive tendencies in later developmental stages. Behavioral theories further emphasize the pivotal role of environmental influences, particularly parental modeling, in the formation of personality traits and behavioral patterns. Notably, deficits in mentalizing capacity—the ability to understand one's own and others' mental states—are strongly correlated with increased impulsivity, diminished self-regulatory capacities, and impaired emotion regulation. These findings underscore the importance of targeted interventions aimed at improving mentalizing skills to mitigate maladaptive outcomes. While the present study offers valuable contributions to the field, certain methodological limitations should be acknowledged. The cross-sectional nature of the design precludes definitive causal inferences. Future research would benefit from employing longitudinal methodologies to examine the long-term effects of parenting styles and mentalizing abilities on aggression and psychosocial adaptation. Additionally, integrating qualitative approaches could provide richer, more nuanced insights into adolescents' subjective experiences and their perceptions of parental practices, thereby enhancing the depth of understanding in this domain.

Acknowledgments

We extend our gratitude to all the students who participated in this study and to the institutions that supported this research.

Authors' Contributions

All authors contributed equally to the design, implementation, data collection, analysis, and writing of this study.

Funding

This research was self-funded by the authors.

Availability of Data and Materials

The datasets used and analyzed during this study are not publicly available due to confidentiality agreements but may be made available from the corresponding author upon reasonable request.

Ethics Approval and Consent to Participate

Ethical approval was obtained for this study. Participants were informed about the research objectives, and their consent was obtained prior to participation. Confidentiality and anonymity were ensured throughout the study.

Competing Interests

The authors declare no competing interests related to this research, authorship, or publication.

Consent for Publication

Participants consented to the publication of findings, with the assurance that their personal information would remain confidential.

References:

- Ahanghar Anzabi, A., Zeinali, Sh., & Anvari, S. (2018). Comparing the effect of aggressive and educational games on working memory and processing speed of primary school children. *Journal of Educational Psychology Skills*, 2(9), 32-45. <https://sanad.iau.ir/Journal/psyedu/Article/952768>. (Persian).
- Ahemaitijiang, N., Ren, H., Wang, H., and Han, Z. R. (2021). Longitudinal association between emotion-related parenting behavior and child aggression: The moderating role of parent-child physiological synchrony. *Aggress. Behav.* 47, 267–275. [Doi: 10.1002/ab.21945](https://doi.org/10.1002/ab.21945)
- Ainsworth, M. S. (1989). Attachments beyond infancy. *American Psychologist*, 44(4), 709–716. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.44.4.709>
- Baumrind D. (1991). Effective parenting during the early adolescent transition In P.A. Cowan & E.M. Hetherington (Eds). *Family transitions*. (vol.2 pp.111-163). MillisalenJ: Erlbaum. <https://awspntest.apa.org/record/1991-97352-005>

- Bowlby, J. (1969). *Attachment and Loss: Separation: anxiety and anger*. United States: Basic Books. [https://mindsplain.com/wp-content/uploads/2020/08/ATTACHMENT AND LOSS VOLUME I ATTACHMENT](https://mindsplain.com/wp-content/uploads/2020/08/ATTACHMENT_AND_LOSS_VOLUME_I_ATTACHMENT)
- Fonagy P, Luyten P, Moulton-Perkins A, Lee YW, Warren F, Howard S, et al. (2016) Development and validation of a self-report measure of mentalizing: The Reflective Functioning Questionnaire. *PLOS ONE*; 11(7): e0158678. [doi: 10.1371/journal.pone.0158678](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0158678)
- Fonagy, P., Luyten, P., Allison, E., & Campbell, C. (2018). *Reconciling psychoanalytic ideas with attachment theory*. Guilford Press. <https://api.semanticscholar.org/CorpusID:149815171>
- Hashemi Touraj, , Eghbali Ali, and Mahmoud Ali Lou Majid, . (2009). The effect of verbal self-training on improving social adaptation of children with conduct disorder. *Clinical Psychology*, 1(2), 29-36. [doi: 10.22075/jcp.2017.1978](https://doi.org/10.22075/jcp.2017.1978). (Persian).
- Hossini Yazdi S A, Mashhadi A, Kimiaei S A, Amin Yazdi S A. (2022) Comparing the Effectiveness of Mindful Parenting Training plus Parental Management Training (Combined Education) with Mindful Parenting Training and Parental Management Training alone on Reducing Externalized and Internalized Behavioral Problems of Children. *RBS*; 20 (1):83-97. <https://api.semanticscholar.org/CorpusID:149815171>. (Persian).
- Holden, G. W., & Hawk, C. K. (2003). Meta-Parenting in the Journey of Child-Rearing: A Cognitive Mechanism for Change. In L. Kucyński (Ed.), *Handbook of Dynamics of Parent-Child Relations* (pp. 189-210). Thousand Oaks, CA: Sage. <http://dx.doi.org/10.4135/9781452229645.n10>
- Horvath, C. A., & Lee, C. M. (2015). Parenting Responses and Parenting Goals of Mothers and Fathers of Adolescents. *Marriage & Family Review*, 51(4), 337–355. <https://doi.org/10.1080/01494929.2014.955938>
- Kapetanovic, S., Boele, S., & Skoog, T. (2019). Parent-Adolescent Communication and Adolescent Delinquency: Unraveling Within-Family Processes from Between-Family Differences. *Journal of youth and adolescence*, 48(9), 1707–1723. <https://doi.org/10.1007/s10964-019-01043-w>
- Karimi, Fariba, Farahbakhsh, Kyomarth, Salimi Bejstani, Hossein, & Motamedi, Abdullah. (2019). the effectiveness of the Mindfulness-Based Model (MBT-A) on the quality of family relationships and self-harm behavior in adolescent girls. *Journal of Sabzevar University of Medical Sciences*, 27(2), 257-265. https://jsums.medsab.ac.ir/article_1295.html. (Persian).

- Kohnsal Nalkiyashari, Saeedeh, Asadi Mejreh, Samareh, & Akbari, Bahman. (2014). Presenting a structural model of the relationship between perceived parenting styles and risky behaviors through the mediation of resilience and emotion regulation in adolescents. *Quarterly Journal of Psychological Methods and Models*, 13(47), 101-116. doi: [10.30495/jpmm.2022.28995.3493](https://doi.org/10.30495/jpmm.2022.28995.3493). (Persian).
- Maccoby, E. E., and Martin, J. A. (1983). "Socialization in the context of the family: Parent-child interaction," in *Handbook of Child Psychology Formerly Carmichaels Manual of Child Psychology*, eds P. H. Mussen and E. M. Hetherington (New York, NY: Wiley). <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=1468894>
- Nelson, W. M. III, & Finch, A. J., Jr. (1978). *Children's Inventory of Anger (CIA)* [Database record]. APA PsycTests. <https://doi.org/10.1037/t06799-000>

Print ISSN: 2251-6654
Online ISSN: 2588-3542

Journal of Family Counseling and Psychotherapy

Volume 14, Issue 2 - September 2026

10.22034/FCP.2025.141963.2251

مدل یابی پرخاشگری و سازگاری بر اساس سبک فرزندپروری ادراک شده با

میانجی گری توانایی ذهنی سازی در دانش آموزان

استادیار گروه روان شناسی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران. h.gharibi@uok.ac.ir

کارشناسی ارشد روان شناسی، معلم، آموزش و پرورش ابتدایی، مریوان، ایران.

کارشناسی ارشد روان شناسی، معلم، آموزش و پرورش ابتدایی، سقز، ایران.

حسن غریبی

هیبت مهرجو

صابر نبئی

پذیرش: ۱۴۰۵-۰۶-۱۵

دریافت: ۱۴۰۳-۰۵-۲۸

چکیده

پرخاشگری مسأله مهم و در حال افزایش در میان دانش آموزان است که اگر مدیریت نشود می تواند عواقب زیان آوری داشته باشد. این پژوهش با هدف بررسی مدل یابی پرخاشگری و سازگاری بر اساس سبک فرزندپروری ادراک شده با میانجیگری توانایی ذهنی سازی در دانش آموزان انجام شد. تحقیق حاضر از نظر دسته بندی تحقیقات بر اساس هدف از نوع پژوهش های کاربردی می باشد. زیرا به بررسی ساختارهای نظری در بافت ها و موقعیت های علمی و واقعی می پردازد و از نظر ماهیت روش، یک تحقیق توصیفی و از نوع پیمایشی است. جامعه آماری این مطالعه شامل کلیه دانش آموزان دوره اول دبیرستان شهر مریوان به تعداد ۲۵۰۰ نفر بود که در سال ۱۴۰۲ مشغول به تحصیل بودند. روش نمونه گیری خوشه ای و حجم نمونه ۳۳۱ نفر از دانش آموزان شهر مریوان انتخاب شدند. جهت جمع آوری داده ها از پرسشنامه های خشم و پرخاشگری کودکان و نوجوانان (نیسلون، ۲۰۰۰)، سازگاری دانش آموزان (سینها و سینگ، ۱۹۹۳)، شیوه های فرزندپروری (بامریند، ۱۹۷۳) و ذهنی سازی (فوناگی، ۲۰۱۶) استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از روش های آماری توصیفی و استنباطی (معادلات ساختاری) از نرم افزار، SMART PLS3 استفاده گردید. نتایج نشان داد که توانایی ذهنی سازی می تواند نقش میانجی در رابطه با پرخاشگری بر اساس سبک فرزندپروری ادراک شده، داشته باشد. اما توانایی ذهنی سازی نمی تواند نقش میانجی در رابطه با سازگاری بر اساس سبک فرزندپروری ادراک شده داشته باشد. همچنین نتایج بیانگر این بود که بین سبک فرزندپروری ادراک شده با سازگاری، پرخاشگری و توانایی ذهنی سازی و توانایی ذهنی سازی با پرخاشگری در دانش آموزان رابطه وجود دارد. بر اساس نتایج پژوهش حاضر روانشناسان و مشاوران خانواده می توانند با برگزاری کلاس های آموزشی، والدین را از سبک های فرزندپروری ادراک شده و پیامدهای آن ها آگاه کنند. واژگان کلیدی: پرخاشگری، سازگاری، سبک فرزندپروری ادراک شده، توانایی ذهنی سازی، دانش آموزان.

مقدمه

بروز رفتارهای پرخاشگرانه یکی از مسائل مهم در دوران دانش آموزی است و به عنوان یک مشکل شدید و رو به افزایش در میان نوجوانان و جوانان شناخته شده است (Elam, Chassin & Pandika, 2018). محققان پرخاشگری^۱ را به عنوان یک مشکل جهانی در میان همه نوجوانان اعلام کرده‌اند و آن را مختص فرهنگ و جامعه خاصی نمی‌دانند. مشاهده جهان اطراف نشان می‌دهد که این مشکل رفتاری در بین همه انواع جانداران، تمامی طبقات اجتماعی-اقتصادی و مراحل مختلف سنی دیده می‌شود. صرف نظر از دیدگاه‌های مختلف درباره پرخاشگری، باید توجه داشت که عوامل متعدد زیستی، روانی-اجتماعی، شخصیتی، خانوادگی، و شناختی در پیدایش و تداوم پرخاشگری، نقش دارند (Ahemaitijiang et al., 2021).

اگر پرخاشگری کنترل نشود اثرات منفی جدی و مداومی بر کارکردهای روانشناختی و اجتماعی فرد پرخاشگر و افراد جامعه بر جای می‌گذارد (Ojanen & et al, 2015). پرخاشگری رفتاری است که به قصد صدمه رساندن به خود یا فرد دیگر و یا تخریب اشیا صورت می‌گیرد. در واقع به آمادگی برای ابراز خشم، پرخاشگری گفته می‌شود. سازگاری^۲ به معنای عام همه راهبردهای اداره کردن موقعیت‌های استرس‌زای زندگی، اعم از تهدیدات واقعی و غیرواقعی می‌باشد که فرد در این فرایند از نیروها و حمایت‌های خود و دیگران استفاده می‌کند. سازگاری فرایندی کم و بیش آگاهانه است که موجب حفظ تعادل، مقابله با تنش‌ها و تعارضات مختلف و انطباق فرد با شرایط و نحوه جدید زندگی است. سازگاری به مهارت‌ها و اقدامات نوآورانه و متناسب با موضوع و برخی معیارهای خواسته شده از سوی محیط اشاره می‌کند تا فرد از نظر اجتماعی، عاطفی و آموزشی به خوبی جا بیفتد و مورد پذیرش قرار گیرد (Fiftinova, 2021).

ورود به دنیای همسالان و سازش‌پذیری در تعاملات اجتماعی که نیازمند سازگاری اجتماعی است، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است (Turner & et al, 2022)، زیرا عدم برخورداری از سازگاری اجتماعی با مشکلات تحصیلی (Ye & et al, 2021) و سلامتی (Boyer, Nelson & Holub, 2021) همراه خواهد بود. سازگاری اجتماعی کوششی است که فرد برای کنار آمدن با استانداردها، ارزش‌ها و نیازهای یک جامعه به منظور پذیرفته شدن انجام می‌دهد (Warren & et al, 2022). سازگاری به عنوان مسئله اصلی دوره نوجوانی زیربنای عملکرد خوب، تسهیل‌کننده نقش و رضایت بیشتر از زندگی و از ملاک‌های نوجوان رشد یافته در زمینه اجتماعی و در ارتباط با دیگران (خانواده، معلمان، دوستان، بستگان، محیط اطراف) است (Agbaria, 2020). بر این اساس می‌توان دریافت دستیابی و حفظ سازگاری تلاشی چالش‌برانگیز در تمام طول زندگی است اما دستیابی به این هدف در دوران نوجوانی از اهمیت بسزایی برخوردار است (Fiftinova, 2021).

1. Aggression

2. Compatibility

بنظر می‌رسد سازگاری بر پرخاشگری تأثیر گذار باشد. پرخاشگری مفهوم پیچیده‌ای است که از یک سو تحت تأثیر عوامل موقعیتی و روانشناختی و از سوی دیگر تحت تأثیر عوامل ژنتیکی است (Hojjati, Abbasi, & Ghadampour, 2022). عمل پرخاشگری از نظر روانشناسان اجتماعی رفتار آگاهانه‌ای است که هدفش اعمال درد و رنج جسمانی یا روانی است (Wang, 2019). پرخاشگری به رفتارهای جسمی و کلامی اطلاق می‌شود که هدف آن صدمه زدن به دیگران و گرایش‌های تهدیدآمیز خودمحافظتی می‌باشد (Bushman & Anderson, 2020). پرخاشگری در دوره نوجوانی نه تنها، به پرخاشگری در بزرگسالی منجر می‌شود بلکه پیامدهای منفی دیگری نیز به دنبال دارد (Laurenzi & et al, 2020). از یک سو، پرخاشگری نسبتاً بالا و رفتار پرخاشگرانه آشکار در نوجوانان ممکن است بر رشد توجه آنها تأثیر بگذارد، عملکرد تحصیلی را کاهش دهد و احساسات منفی ایجاد کند (Veiga & et al, 2020). از سوی دیگر، رفتار پرخاشگرانه ارتباط تنگاتنگی با قربانی شدن همسالان و قلدری دارد (Van Dijk & et al, 2021). نوجوانان پرخاشگر نسبت به نوجوانان غیر پرخاشگر، به شدت در معرض طرد همسالان هستند (Beeson, Brittain, & Vaillancourt, 2020).

ذهنی‌سازی^۱ به توانایی درک و تفسیر حالات ذهنی خود و دیگران، از جمله افکار، احساسات و نیت اشاره دارد. تحقیقات نشان می‌دهند که نقص در توانایی ذهنی‌سازی می‌تواند به افزایش پرخاشگری منجر شود. افرادی که در ذهنی‌سازی ضعیف عمل می‌کنند، ممکن است در درک دقیق نیت دیگران ناتوان باشند و این سوء تفاهم می‌تواند به پاسخ‌های پرخاشگرانه بینجامد. به عنوان مثال، مطالعات نشان داده‌اند که افراد مبتلا به اختلالات شخصیتی مانند اختلال شخصیت مرزی، که اغلب در ذهنی‌سازی دچار مشکل هستند، سطوح بالاتری از پرخاشگری را نشان می‌دهند (Bateman & Fonagy, 2010). ذهنی‌سازی نقش مهمی در سازگاری روانی-اجتماعی ایفا می‌کند. افرادی که از توانایی ذهنی‌سازی بالاتری برخوردارند، بهتر می‌توانند هیجانات خود را تنظیم کرده، تعارضات بین فردی را مدیریت کنند و روابط سالم‌تری برقرار نمایند. این توانایی به آن‌ها کمک می‌کند تا در مواجهه با چالش‌های زندگی انعطاف‌پذیرتر عمل کرده و سازگاری بهتری از خود نشان دهند. تحقیقات نشان می‌دهند که ذهنی‌سازی به عنوان یک عامل محافظتی در برابر استرس و ناسازگاری‌های روانی عمل می‌کند و بهبود آن می‌تواند به افزایش تاب‌آوری^۲ و سازگاری کلی منجر شود (Fonagy & Luyten, 2009). والدینی که از توانایی ذهنی‌سازی بالاتری برخوردارند، بهتر می‌توانند نیازها، احساسات و نیت فرزندان خود را درک کنند و پاسخ‌های هیجانی مناسب‌تری ارائه دهند. این توانایی منجر به ایجاد محیطی امن و

1. Mentalization

2. Resilience

حمایت‌گر برای رشد کودک می‌شود. از سوی دیگر، فرزندپروری^۱ ادراک شده به عنوان درک فرزند از رفتارها و تعاملات والدین، تحت تأثیر توانایی ذهنی‌سازی والدین قرار دارد. تحقیقات نشان می‌دهند که والدین با ذهنی‌سازی قوی‌تر، به طور کلی به عنوان والدینی گرم، پاسخگو و حمایت‌گر ادراک می‌شوند، که این امر به نوبه خود به بهبود سلامت روان و رشد هیجانی فرزندان منجر می‌شود (Suchman et al., 2010).

با وجود مطالعات گسترده در حوزه‌های پرخاشگری، سازگاری و سبک‌های فرزندپروری ادراک شده، خلاء پژوهشی قابل توجهی در بررسی نقش میانجی‌گری توانایی ذهنی‌سازی در رابطه بین سبک فرزندپروری ادراک شده و پیامدهای روانی-اجتماعی مانند پرخاشگری و سازگاری در دانش‌آموزان وجود دارد. بیشتر تحقیقات پیشین به بررسی مستقیم رابطه بین سبک‌های فرزندپروری و پیامدهای رفتاری پرداخته‌اند، بدون آنکه مکانیسم‌های روانشناختی زیربنایی مانند ذهنی‌سازی را به عنوان متغیر میانجی در نظر بگیرند. این در حالی است که ذهنی‌سازی به عنوان یک توانایی شناختی-هیجانی می‌تواند نقش کلیدی در تعدیل تأثیرات منفی سبک‌های فرزندپروری ناکارآمد و تقویت تأثیرات مثبت سبک‌های حمایت‌گر داشته باشد. بنابراین، مدل‌یابی پرخاشگری و سازگاری بر اساس سبک فرزندپروری ادراک شده با میانجی‌گری توانایی ذهنی‌سازی می‌تواند به درک عمیق‌تری از فرآیندهای روانشناختی مؤثر بر رفتارهای دانش‌آموزان منجر شده و راهبردهای مداخله‌ای هدفمندتری را برای بهبود سلامت روان و عملکرد اجتماعی آن‌ها ارائه دهد.

این رویکرد نیازمند پژوهش‌های آینده‌نگر و طولی است تا بتواند روابط علی-معلولی بین این متغیرها را به طور دقیق‌تری بررسی کند. بنابراین بررسی استراتژی‌های و شیوه‌های فرزندپروری به عنوان هدفی برای مداخلات پیشگیرانه و درمانی مسأله بسیار مهمی است و با توجه به اهمیت ذهنی‌سازی و نقش مهم آن در سلامت روانی و کاربرد رو به افزایش آن در تحقیقات و حوزه‌های درمانی، مطالعه حاضر، به دنبال مدل‌یابی پرخاشگری و سازگاری بر اساس سبک فرزندپروری ادراک شده با میانجی‌گری توانایی ذهنی‌سازی در دانش‌آموزان است. در این راستا سؤال اساسی پژوهش این بود که آیا مدل‌یابی پرخاشگری و سازگاری بر اساس سبک فرزندپروری ادراک شده با میانجی‌گری توانایی ذهنی‌سازی از برآزش مناسبی برخوردار است؟

روش

روش پژوهش توصیفی-همبستگی و از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان دوره اول متوسطه مدارس دولتی مریوان در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ به تعداد ۲۵۰۰ نفر

^۱. Parenting

بودند. از روش نمونه گیری خوشه ای جهت انتخاب شرکت کنندگان استفاده شد. برای تعیین حجم نمونه با استفاده از فرمول نمونه گیری کوکران تعداد ۳۳۱ نفر بدست آمد.

ابزارها

ابزار جمع آوری داده‌ها شامل پرسشنامه خشم و پرخاشگری کودکان^۱ (Nilson et al. 2000) است. این آزمون برای سنین ۶ تا ۱۶ سال تهیه شده است و سطوح اول ابتدایی تا دبیرستان را شامل می‌شود. نمره برش پرخاشگری در این آزمون ۸ می‌باشد. پرسشنامه شامل ۳۹ گویه و چهار زیر مقیاس ناکامی (۱۱ گویه، ۱ تا ۱۱)، پرخاشگری بدنی (۹ گویه، ۱۲ تا ۲۰)، روابط با همسالان (۹ گویه، ۲۱ تا ۲۹) و روابط با مراجع قدرت (۱۰ گویه، ۳۰ تا ۳۹) می‌شود و در قالب ۴ گزینه: ۱- توجه نمی‌کنم ۲- مرا آزار می‌دهد ۳- واقعاً ناراحت می‌شوم ۴- عصبانی می‌شوم. نتایج پایایی و روایی این پرسشنامه در خارج از کشور توسط نیلسون و همکاران به صورت ضریب بازآزمایی ۰/۶۵ تا ۰/۷۵، ثبات درونی ۰/۸۵ تا ۰/۸۶ و روایی چهار زیرمقیاس ۰/۹۳ بدست آمده است. در ایران نیز برای بررسی اعتبار و روایی پرسشنامه، این آزمون بر روی ۱۶۰۴ نفر از دانش آموزان توسط محمد مجدیان (۱۳۸۷) اجرا شد، نتایج ضریب بازآزمایی، ۰/۶۵ تا ۰/۷۵، ثبات درونی ۰/۸۵ تا ۰/۸۶ و روایی چهار زیر مقیاس ۰/۹۳ بدست آمده است. در پژوهش حاضر پایایی این پرسشنامه به شیوه آلفای کرونباخ ۰/۸۷ بدست آمد.

پرسشنامه عملکرد بازتابی یا ذهنی‌سازی فوناگی^۲ توسط (Fonagy et al. 2016) با هدف ارزیابی توانایی ذهنی‌سازی طراحی شده است. روش نمره‌گذاری این پرسشنامه که ۲۶ ماده دارد به این صورت است که ابتدا برای مؤلفه اطمینان (گویه‌های ۱ تا ۱۳)، سؤالات به صورت مستقیم در یک مقیاس لیکرت ۷ درجه‌ای از کاملاً موافق تا کاملاً ناموافق نمره‌گذاری می‌شود. برای مؤلفه عدم اطمینان (گویه‌های ۱۴ تا ۲۶) همان مواد به صورت برعکس نمره‌گذاری می‌شود. فوناگی و همکاران ثبات درونی برای مؤلفه اطمینان و عدم اطمینان را به ترتیب ۰/۶۳ و ۰/۶۷ در نمونه غیربالینی گزارش کردند. اعتبار آزمون را با روش آزمون - بازآزمون با فاصله سه هفته ۰/۸۴ برای عامل عدم اطمینان و ۰/۷۵ برای اطمینان بدست آوردند. در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ برای عامل اطمینان ۰/۸۸ و برای عدم اطمینان ۰/۶۶ بود.

پرسشنامه شیوه‌های فرزندپروری^۳ دارای ۳۰ گویه است که توسط (Baumrind (1973) طراحی و ساخته شد. گویه‌های (۱، ۶، ۱۰، ۱۳، ۱۴، ۱۷، ۱۹، ۲۱، ۲۴، ۲۸) مؤلفه سهل‌گیرانه، گویه‌های (۱، ۲، ۳، ۷، ۹، ۱۲، ۱۶، ۲۵، ۲۶ و ۲۹) مؤلفه استبدادی و گویه‌های (۴، ۵، ۸، ۱۱، ۱۵، ۲۰، ۲۲، ۲۳، ۲۷ و ۳۰) مؤلفه مقتدرانه را اندازه می‌گیرند. بررسی اعتبار و روایی این پرسشنامه از روش (افتراقی) نشان داد که شیوه استبدادی رابطه

1. Anger and aggression questionnaire for children and adolescents

2. Reflective Functioning Questionnaire

3. Parenting Styles Questionnaire

منفی با سهل گیری ($r=0/38$) و اقتدار منطقی ($r=0/48$) دارد و شیوه سهل گیری رابطه معنی داری با شیوه اقتدار منطقی او نداشت ($r=0/7$). ضریب آلفای کرونباخ را در دانشجویان زن برای شیوه آزادگذار $0/76$ ، شیوه مستبدانه $0/79$ و شیوه اقتدار منطقی $0/84$ گزارش کرده‌اند (Minaei & Nikzad, 2010). اعتبار پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ برای شیوه استبدادی $0/74$ ، برای شیوه مقتدرانه $0/72$ و برای شیوه آزادگذاری $0/76$ بدست آمد. در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ برای این پرسشنامه $0/65$ بدست آمد. پرسشنامه سازگاری دانش آموزان¹ دبیرستانی (گروه سنی ۱۴ تا ۱۸ ساله) توسط [Sinha & Sing \(1993\)](#) و در سه حوزه عاطفی، اجتماعی و آموزشی تدوین گردید. گویه های ۱ تا ۱۹ مؤلفه سازگاری اجتماعی، گویه های ۲۰ تا ۳۵ مؤلفه سازگاری هیجانی و گویه های ۳۶ تا ۵۵ مؤلفه سازگاری تحصیلی را اندازه می گیرند. در این پژوهش پایایی پرسشنامه با ضریب آلفای کرونباخ $0/70$ بدست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش معادلات ساختاری از نرم افزار smart pls استفاده شد. نمره گذاری این آزمون به صورت صفر و یک است که نمره بالا نشان دهنده ناسازگاری و نمره پایین نشان دهنده سازگاری می باشد. سازندگان آزمون ضریب پایایی این آزمون را با روش‌های دونیمه کردن، بازآزمایی و کودر ریچاردسون به ترتیب $0/95$ ، $0/93$ و $0/94$ به دست آورده‌اند. پایایی خرده مقیاس‌های سازگاری اجتماعی، عاطفی، آموزشی و کل به ترتیب $0/92$ ، $0/92$ ، $0/96$ و $0/94$ به دست آمده است. همچنین روایی محتوایی این آزمون را ۲۰ نفر از متخصصان روانشناسی تأیید کرده‌اند. در پژوهش حاضر پایایی این پرسشنامه با روش آلفای کرونباخ $0/75$ به دست آمد.

شیوه اجرای پژوهش

روش نمونه گیری به این صورت بود که از بین کل مدارس دولتی متوسطه اول مریوان در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲، ۱۰ مدرسه انتخاب گردید و در هر مدرسه چند کلاس به صورت تصادفی انتخاب شد. ملاک‌های ورود نمونه به مطالعه شامل تحصیل در پایه‌های هفتم، هشتم و نهم متوسطه، مدارس دولتی و همچنین عدم تکرار پایه، عدم سابقه مصرف داروهای روانپزشکی و سلامت روان بر اساس اعلام شرکت کنندگان در پرسشنامه و گزارش خودشان و ملاک‌های خروج هم عدم تکمیل پرسشنامه‌ها توسط آزمودنی‌ها و عدم تمایل به ادامه همکاری در پر کردن پرسشنامه‌ها در نظر گرفته شد. شرکت کنندگان به تنهایی پرسشنامه‌ها را به صورت حضوری و با رضایت خودشان تکمیل کردند و پژوهشگر با کمک همکارانی که دارای تحصیلات کارشناسی ارشد و دکترای روانشناسی بودند اطلاعات را در اسفندماه ۱۴۰۲ جمع آوری کرد. به شرکت کنندگان فرم رضایت آگاهانه داده شد. در مواردی که دانش آموزان در درک سوالات مشکل داشتند، پرسشگر سؤال را با مفاهیم و عبارات قابل فهم برای آنها توضیح می داد. این فرایند به مدت ده روز ادامه داشت. ملاحظات اخلاقی پژوهش، شامل بیان اصل رازداری، محرمانه ماندن اطلاعات

¹. Student Adaptation Questionnaire

شخصی، آزاد بودن آزمودنی‌ها جهت شرکت در پژوهش، تحلیل داده‌ها به صورت کلی و اطلاع دادن نتیجه پژوهش به آنان در صورت تمایل بود. در نهایت ۴۰۰ پرسشنامه در اختیار پاسخگویان قرار گرفت که از این تعداد ۶۹ پرسشنامه به دلیل مشکلات پاسخگویی کامل و دقیق، باطل اعلام شد. در مورد نحوه بررسی پرسشنامه‌ها، با توجه به اینکه تعداد نمونه زیاد در نظر گرفته شده بود، پرسشنامه‌هایی که کلاً بی پاسخ بود و یا نیمی از سؤالات آن بی پاسخ بود و یا گزینه‌های یکسان را انتخاب کرده بودند از فرایند بررسی حذف گردید و در نهایت تعداد پرسشنامه‌های تحلیل شده به ۳۳۱ رسید. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های تحلیل توصیفی-استنباطی استفاده شده است. برای به دست آوردن شاخص‌های توصیفی و بررسی همبستگی متغیرهای پژوهش از روش همبستگی پیرسون و برای بررسی برازندگی مدل از روش مدل معادلات ساختاری با نرم افزار اسمارت پی ال اس ۳ (Smart PLS3) استفاده شد.

یافته‌ها

در این پژوهش ۳۳۱ نفر مشارکت کردند. شرکت کنندگان در میانگین و انحراف استاندارد سنی ۱۴/۳۳ و ۲/۴۳ سال قرار داشتند. در ادامه اطلاعات توصیفی در جدول ۱ ارائه شده است. از نظر جنسیت ۷۵ درصد شرکت کنندگان پسر و ۲۵ درصد دختر بودند و طبقات سنی هم ۳۸ درصد دوازده سال، ۴۸ درصد سیزده سال و ۱۴ درصد چهارده سال را شامل می‌شد؛ بنابراین بیشترین دانش‌آموزان شرکت کننده در این پژوهش، ۱۳ سال سن داشتند. همچنین شاخص‌های چولگی و کشیدگی در دامنه ۲ و ۲- قرار دارد که نشان دهنده این است که متغیرها دارای توزیع نرمال است. نتایج ضریب همبستگی پیرسون در جدول ۲ نشان داد که پرخاشگری با فرزندپروری (۲/۱۱)، سازگاری با فرزندپروری (۲/۲۵)، پرخاشگری با ذهنی‌سازی (۲/۹۲) همبستگی معنادار دارد ($p \leq 0/01$). قبل از استفاده از آزمون‌های آماری مرتبط به مدل معادلات ساختاری پیش فرض‌های آماری بررسی شد. نتایج نشان داد که آماره دوربین واتسون برابر با ۲/۲۲ و در دامنه مطلوبیت ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد و بیانگر استقلال باقیمانده‌ها است. همچنین هرچه مقدار تولرانس بیشتر (نزدیک به یک) باشد، میزان هم خطی کمتر است؛ در این مطالعه میزان تولرانس برای متغیرهای پرخاشگری، سازگاری، فرزندپروری و ذهنی‌سازی به ترتیب ۰/۶۵، ۰/۶۸، ۰/۵۷ و ۰/۶۹ محاسبه شد که نشانگر وضعیت هم خطی نسبتاً مطلوب است. بر این اساس امکان اجرای آزمون‌های وابسته به رگرسیون وجود دارد. پیش فرض‌های سه گانه مدل یابی معادلات ساختاری شامل نرمال بودن توزیع داده‌ها، فقدان داده‌های مفقودی و عدم هم خطی بودن چند گانه می‌باشد. در مدل یابی معادلات ساختاری، در صورتی که داده‌های ورودی خام مورد تحلیل قرار بگیرند باید تمامی داده‌ها کامل بوده و فاقد مقادیر گم شده باشند که برای این کار در پژوهش حاضر، تمامی داده‌های بی پاسخ از نمونه خارج شدند. همچنین باید توزیع داده‌ها نرمال باشد و نیز بایستی بین متغیرهای پژوهش هم خطی وجود نداشته باشد. از شاخص‌های نرمال بودن توزیع داده‌ها چولگی و کشیدگی داده‌ها مورد آزمون قرار گرفت. چنانچه چولگی بین ۳ و ۳- باشد و کشیدگی نیز بین ۷ و ۷- باشد

داده‌ها از توزیع نرمال برخوردار هستند. لذا با توجه به اینکه مقدار چولگی و کشیدگی تمام متغیرها و ابعاد آنها در محدوده‌های مذکور قرار می‌گیرند بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که متغیرهای تحقیق از توزیع نرمالی برخوردار هستند. یکی از شیوه‌های بررسی عدم هم خطی بودن چندگانه متغیرهای مستقل پژوهش، بدست آوردن مقدار شاخص‌های تورم و تحمل واریانس است. در صورتی که مقدار تورم واریانس متغیر مستقل بیشتر از ۱۰ و یا تحمل واریانس آن کمتر از ۱ باشد آن متغیر مستقل باید از مدل حذف شود. در پژوهش حاضر در تمامی متغیرها شرط عدم هم خطی چندگانه متغیرها رعایت شده است. بنابراین در پژوهش حاضر تمامی مفروضه‌های پارامتریک مدل معادلات ساختاری رعایت شده است.

جدول ۱- نتایج توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	مؤلفه‌ها	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
	ناکامی	۱۴/۶۵	۳۴/۴۵	-/۴۶	-/۶۵
پرخاشگری	پرخاشگری بدنی	۳۴/۲۱	۴۵/۲۲	-/۵۸	-/۷۳
	روابط با همسالان	۲۲/۴۵	۴۴/۴۱	-/۶۲	-/۸۲
	روابط با مراجع قدرت	۱۳/۱۱	۳۳/۱۶	-/۴۲	-/۶۸
	عاطفی	۳۵/۲۱	۳۱/۲۶	۰/۲۹	۰/۴۵
سازگاری	اجتماعی	۱۱/۱۶	۴۴/۱۲	۰/۳۸	۰/۶۴
	آموزشی	۴۵/۰۹	۲۴/۱۹	۰/۴۵	۰/۷۱
	سهل گیرانه	۲۵/۲۱	۵/۵۲	-۱/۳۴	۰/۸۵
فرزندپروری	استبدادی	۸/۸۲	۱۵/۲۲	-۱/۲۱	۱/۷۳
	مقتدرانه	۴۲/۱۰	۱۲/۱۶	-/۷۴	۱/۲۷
ذهنی سازی	مطمئن	۲۰/۱۸	۱۴/۲۶	-/۳۷	-/۴۸
	نامطمئن	۱۶/۶۳	۱۲/۱۵	-/۶۹	-/۳۲

نتایج ضرایب همبستگی پیرسون ارائه شده در جدول ۲ نشان داد که متغیر فرزندپروری با پرخاشگری، سازگاری و ذهنی سازی رابطه معنادار و ذهنی سازی با پرخاشگری و سازگاری رابطه معنادار دارد.

جدول ۲- جدول ضرایب همبستگی بین متغیرها به همراه همبستگی مولفه‌های هر متغیر

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶
۱- پرخاشگری	۱															
۲- ناکامی	۰/۸۸**	۱														
۳- پرخاشگری بدنی	۰/۹۱**	۰/۸۹**	۱													
۴- روابط همسالان	-۰/۸۷**	-۰/۶۸**	-۰/۹۰**	۱												
۵- روابط مرجع قدرت	-۰/۴۶*	-۰/۷۰*	۰/۶۴*	۰/۶۸	۱											

شاخص های برازش پژوهش در جدول ۵ ارائه شده است. شاخص SRMR برای ارزیابی برازش کلی مدل استفاده می شود. مقدار ۰/۰۵ نشان دهنده برازش عالی مدل است، زیرا کمتر از ملاک ۰/۰۸ است. مقدار NFI ۰/۹۵ نشان دهنده برازش بسیار خوب مدل است و بالاتر از ملاک ۰/۹ قرار دارد. شاخص R² نشان دهنده میزان واریانس متغیرهای وابسته است که توسط متغیرهای مستقل تبیین می شود. مقادیر بالاتر از ۰/۲۵ قابل قبول هستند. شاخص Q² برای ارزیابی قدرت پیش بینی مدل استفاده می شود. مقادیر مثبت نشان دهنده قدرت پیش بینی مناسب هستند. بارهای عاملی باید به طور معناداری (معمولاً بیشتر از ۰/۷) با سازه مرتبط باشند. شاخص AVE نشان دهنده اعتبار همگرا است و مقادیر بالاتر از ۰/۵ قابل قبول هستند. شاخص CR برای ارزیابی پایایی ترکیبی استفاده می شود و مقادیر بالاتر از ۰/۷ نشان دهنده پایایی مناسب هستند. در مدل واریانس محور، شاخص هایی مانند SRMR، R²، Q² و بارهای عاملی اهمیت بیشتری دارند. با توجه به مقادیر گزارش شده، این مدل از برازش بسیار خوبی برخوردار است و می تواند برای پیش بینی و تبیین واریانس متغیرهای وابسته استفاده شود.

جدول ۵- شاخص های برازش مدل پژوهش

شاخص	بارهای عاملی	SRMR	R ²	NFI	AVE	CR	Q ²
ملاک برازش	۰/۷۲	≤ ۰/۰۸	≥ ۰/۲۵	≥ ۰/۹	≥ ۰/۵	≥ ۰/۷	> ۰
آماره پژوهش	-	۰/۰۵	-	۰/۹۵	-	-	-

بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر مدل یابی پرخاشگری و سازگاری بر اساس سبک فرزندپروری ادراک شده با میانجی گری توانایی ذهنی سازی در دانش آموزان بود. نتایج پژوهش بیانگر این بود که بین سبک فرزندپروری ادراک شده و پرخاشگری در دانش آموزان رابطه وجود دارد. در تبیین تأثیر سبک والدگری مقتدرانه بر پرخاشگری می توان گفت که نوجوانان دارای والدین مقتدر در مقایسه با سایر سبک ها از لحاظ توانایی های روانی - اجتماعی در سطح بالاتری قرار دارند. این افراد سازگارتر و باکفایت تر بوده و به توانایی هایشان اطمینان داشته، استعداد بیشتری برای پیشرفت داشته و کمتر از همسالانشان دچار دردمر می شوند. فرزندان که والدینشان ارتباط باز و مثبتی را با آنها برقرار کرده در عین حال آزادی و استقلال مناسب سن را به آنها می دهند کمتر پرخاشگری را تجربه می کنند.

در تبیین تأثیر سبک والدگری مستبدانه بر پرخاشگری می توان گفت که سطح پایین گرمی و محبت، با مراقبت نامنظم، طرد، اعتقاد به تنبیه ارتباط دارد. هیجانات منفی در روابط بین فردی از راه بازداری های طولانی مدت، ممکن است برای صمیمیت بین افراد مشکل ساز باشد. زیرا حفظ روابط خوب و مناسب با افراد مهم زندگی از قبیل خانواده و دوستان با شکل مناسبی از ابراز هیجانات مثبت و منفی همراه است. از

طرف دیگر چون این افراد از خودکنترلی و خوداتکایی پایینی برخوردارند، نمی توانند از عواطف و هیجان‌های مثبت به منظور پشت سر گذاشتن تجربه‌های نامطلوب و بازگشت به وضعیت مطلوب استفاده کنند و در نتیجه سطح پایین تاب‌آوری باعث کاهش حرمت به خود و مقابله ناموفق با تجربه‌های منفی می‌شود.

در تبیین تأثیر سبک والدگری سهل‌انگارانه بر پرخاشگری نوجوانان می‌توان گفت که فرزندان این والدین مسئولیت‌پذیری کمتری دارند و به سادگی تحت تأثیر همسالان قرار می‌گیرند و احتمال ورود به بزهکاری و مصرف مواد و رفتاری پرخطر بیشتر است. به دلیل اینکه والدین سهل‌انگار بر هیجان و مدیریت هیجان فرزندان خود نظارت نمی‌کنند و به فرزندان اجازه می‌دهند که هر هیجانی را تجربه و ابراز کنند احتمال گرایش این نوجوانان به رفتارهای پرخطر افزایش می‌یابد. در واقع نوجوانانی که از نظر هیجانی و عاطفی مورد حمایت قرار نمی‌گیرند احساسات منفی زیادی را تجربه می‌کنند. قابل تصور است که این نوجوانان برای کاهش احساسات منفی خود دست به هر کاری بزنند. والدین بی‌اعتنا در کودکان بدترین بازه را در شایستگی شناختی یا اجتماعی، عملکرد تحصیلی و سلامتی و روان‌شناختی دارند به همین دلیل این افراد در دوره‌های حساس زندگی مستعد بروز رفتارهای مخاطره‌آمیز هستند. در پژوهشی، [Baumrind \(1991\)](#) با تأیید تأثیر فرزندپروری والدین بر پرخاشگری فرزندان، خاطر نشان کرد که فرزندان والدین آسان‌گیر، در کنترل تکانه‌های خود مشکل دارند و هنگامی که از آنها خواسته می‌شود کاری را انجام دهند که با علائق زودگذر آنها مخالف است، نافرمانی و پرخاشگری می‌کنند. این نتیجه با نتایج [Wang. \(2019\)](#)، [Perez- Gramaje et al. \(2020\)](#) همسو است.

در تبیین رابطه توانایی ذهنی سازی با پرخاشگری می‌توان گفت، در واقع ضعف در ذهنی‌سازی با افزایش پرخاشگری همراه است و این نتیجه با مطالعه [Turner et al. \(2022\)](#) همسو بود. وجود نقص در ذهنی‌سازی باعث می‌شود که فرد در تفسیر صحیح رویدادهای زندگی دچار مشکل شود و یا از عملکرد دیگران برداشت نامناسبی داشته باشد. بر این اساس ظرفیت ذهنی‌سازی نامطلوب و کاهش توانایی فرد در استدلال صحیح از مسائل در مراحل بعدی رشد و بزرگسالی موجب کاهش خودکنترلی و افزایش پرخاشگری می‌شود. نتایج حاکی از این بود که بین سبک فرزندپروری ادراک شده و سازگاری در دانش آموزان رابطه وجود دارد. در تبیین این فرضیه می‌توان چنین گفت که والدین با سبک فرزندپروری دموکراتیک هم‌پذیرنده و هم‌پاسخ‌دهنده هستند. قوانین واضح و مشخصی وضع می‌کنند و فرزندان را ملزم به اجرا می‌کنند. این والدین با نیازهای رشدی فرزندان سازگار هستند و ارزش زیادی به رشد خودمختاری می‌دهند. در واقع فرزندپروری قاطع به بلوغ روان‌شناختی در نوجوان کمک کرده و از این طریق به سازگاری بهتر وی کمک می‌کنند.

در یک تبیین کلی می توان گفت نتایج این پژوهش دلالت بر این واقعیت دارد که ذهنی سازی به عنوان توانایی درک و تفسیر حالات ذهنی خود و دیگران، نقش کلیدی در تنظیم هیجانات و رفتارهای بین فردی ایفا می کند. دانش آموزانی که سبک فرزندپروری ادراک شده آنها مثبت و حمایت گرانه است، به احتمال بیشتری توانایی ذهنی سازی قوی تری دارند. این توانایی به آنها کمک می کند تا هیجانات منفی مانند خشم و ناامیدی را بهتر مدیریت کنند، که در نتیجه منجر به کاهش پرخاشگری و افزایش سازگاری می شود. از سوی دیگر، در دانش آموزانی که سبک فرزندپروری ادراک شده آنها منفی یا طردکننده است، ضعف در ذهنی سازی می تواند باعث شود که آنها نتوانند نیات و احساسات دیگران را به درستی درک کنند، که این امر به افزایش پرخاشگری و کاهش سازگاری منجر می شود. بنابراین، ذهنی سازی به عنوان یک توانایی روانشناختی، تأثیرات سبک فرزندپروری را بر پرخاشگری و سازگاری تعدیل می کند. از طرفی دیگر ذهنی سازی نقش واسطه ای بین محیط خانوادگی (سبک فرزندپروری ادراک شده) و رفتارهای دانش آموزان (پرخاشگری و سازگاری) ایفا می کند. دانش آموزانی که در محیط های خانوادگی حمایت گرانه بزرگ می شوند، فرصت بیشتری برای توسعه توانایی ذهنی سازی دارند، زیرا والدین آنها به احتمال بیشتری به نیازهای هیجانی و شناختی آنها پاسخ می دهند. این توانایی به دانش آموزان کمک می کند تا در موقعیت های اجتماعی پیچیده، رفتارهای مناسب تری از خود نشان دهند و تعارضات را به شیوه های سازنده تری حل کنند. در مقابل، دانش آموزانی که در محیط های خانوادگی سرد یا طردکننده بزرگ می شوند، ممکن است در توسعه توانایی ذهنی سازی دچار مشکل شوند، که این امر می تواند به رفتارهای پرخاشگرانه و ناسازگاری اجتماعی بینجامد. بنابراین، ذهنی سازی به عنوان یک پل ارتباطی، تأثیرات محیط خانواده را بر رفتارهای دانش آموزان تحت تأثیر قرار می دهد. این واقعیت نشان می دهد که ذهنی سازی نه تنها به عنوان یک توانایی و قابلیت روانشناختی، بلکه به عنوان یک فرآیند شناختی-اجتماعی، نقش کلیدی در رابطه بین سبک فرزندپروری ادراک شده و پیامدهای رفتاری مانند پرخاشگری و سازگاری ایفا می کند. این یافته ها بر اهمیت تقویت توانایی ذهنی سازی در دانش آموزان به عنوان یک راهبرد مداخله ای برای کاهش پرخاشگری و افزایش سازگاری تأکید می کنند.

محدودیت های پژوهش

پژوهش حاضر از لحاظ سن محدودیت داشته است. همچنین پژوهش حاضر به لحاظ نوع خاص فرهنگی و اجتماعی منطقه مورد بررسی و متمرکز بودن مسأله پژوهش بر قشر دانش آموزان دوره اول متوسطه محدودیت داشته است.

پیشنهاد های پژوهشی و کاربردی

به پژوهشگران بعدی پیشنهاد می‌شود موضوع را در دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه (گروه سنی ۱۵ تا ۱۷ سال) نیز انجام دهند. علاوه بر این پیشنهاد می‌شود برنامه‌های آموزشی برای تقویت توانایی ذهنی‌سازی در دانش‌آموزان طراحی و اجرا شود، از جمله کارگاه‌های آموزشی، فعالیت‌های گروهی و مداخلات روانشناختی در مدارس. همچنین، آموزش والدین در زمینه سبک‌های فرزندپروری دموکراتیک و پاسخگو می‌تواند به توسعه ذهنی‌سازی در فرزندان کمک کند. از منظر پژوهشی، انجام مطالعات طولی برای بررسی تغییرات ذهنی‌سازی در طول زمان، مطالعه نقش متغیرهای تعدیل‌کننده‌ای مانند تاب‌آوری و هوش هیجانی، و بررسی تفاوت‌های جنسیتی و فرهنگی در این رابطه پیشنهاد می‌شود. علاوه بر این، طراحی و ارزیابی مداخلات مبتنی بر ذهنی‌سازی و استفاده از روش‌های ترکیبی (کمی و کیفی) می‌تواند به درک عمیق‌تر از این فرآیندها و بهبود اثربخشی برنامه‌های مداخله‌ای منجر شود. این اقدامات نه تنها به کاهش پرخاشگری و افزایش سازگاری دانش‌آموزان کمک می‌کند، بلکه زمینه‌ساز پژوهش‌های آینده در این حوزه خواهد بود.

اخلاق پژوهش

در این پژوهش بیانیه اخلاق هلسینکی رعایت شده است. علاوه بر این در تمام متن مقاله امانت‌داری در استفاده از منابع داخلی و خارجی و دقت در استناددهی رعایت گردیده است.

منابع مالی

این مطالعه با هزینه شخصی پژوهشگران انجام گرفته و در هیچ‌یک از مراحل انجام این پژوهش هیچ‌گونه منابع مالی دریافت نشده است.

دسترسی به مواد و داده‌ها

داده‌ها محرمانه بوده و نتایج آن در اختیار هیچ‌کسی قرار نخواهد گرفت.

تأیید اخلاقی و رضایت مشارکت‌کنندگان

در این مطالعه، علاوه بر نوشتن راهنما در ابتدای پرسشنامه، هدف از پژوهش برای شرکت‌کنندگان در پژوهش توضیح داده شده است.

رضایت برای انتشار

نویسندگان برای انتشار این مقاله رضایت کامل دارند.

تصریح درباره تعارض منافع

این پژوهش با منافع شخص یا سازمانی منافات ندارد.

سپاسگزاری

بدین وسیله از همه دانش‌آموزان و افراد شرکت‌کننده در این پژوهش تشکر می‌کنیم.

References

- Agbaria, Q. (2020). Predictors of personal and social adjustment among Israeli Palestinian teenagers. *Child Indicators Research*, 13(3), 917-933. [DOI: 10.1007/s12187-019-09661-3](https://doi.org/10.1007/s12187-019-09661-3)
- Ahemaitijiang, N., Ren, H., Wang, H., and Han, Z. R. (2021). Longitudinal association between emotion-related parenting behavior and child aggression: The moderating role of parent-child physiological synchrony. *Aggress. Behav.* 47, 267–275. [doi: 10.1002/ab.21945](https://doi.org/10.1002/ab.21945)
- Ahanghar Anzabi, A., Zeinali, Sh., & Anvari, S. (2018). Comparing the effect of aggressive and educational games on working memory and processing speed of primary school children. *Journal of Educational Psychology Skills*, 2(9), 32-45. <https://sanad.iau.ir/Journal/psyedu/Article/952768>. (Persian).
- Ainsworth, M. S. (1989). Attachments beyond infancy. *American Psychologist*, 44(4), 709–716. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.44.4.709>
- Asadi S, Bakhshipour Roudsari A, Abtahi S, Aghigh S, Pakravan H. (2022) The relationship between parental reflective functioning and emotional dysregulation of adolescent: The mediating role of mentalization ability. *Rooyesh*; 11 (3) :25-34 [In Persian] [URL: http://frooyesh.ir/article-1-3429-fa.html](http://frooyesh.ir/article-1-3429-fa.html). (Persian).
- Bateman, A., & Fonagy, P. (2010). Mentalization based treatment for borderline personality disorder. *World psychiatry: official journal of the World Psychiatric Association (WPA)*, 9(1), 11–15. <https://doi.org/10.1002/j.2051-5545.2010.tb00255.x>
- Baumrind D. (1991). Effective parenting during the early adolescent transition In P.A. Cowan & E.M. Hetherington (Eds). *Family transitions*. (vol.2 pp.111-163). Millsdalen: Erlbaum. <https://awspntest.apa.org/record/1991-97352-005>
- Beck, E., Bo, S., Jørgensen, M. S., Gondan, M., Poulsen, S., Storebø, O. J., ... & Simonsen, E. (2020). Mentalization-based treatment in groups for adolescents with borderline personality disorder: a randomized controlled trial. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 61(5), 594-604. [doi: 10.1111/jcpp.13152](https://doi.org/10.1111/jcpp.13152).
- Beeson, C. M., Brittain, H., & Vaillancourt, T. (2020). The temporal precedence of peer rejection, rejection sensitivity, depression, and aggression across adolescence. *Child Psychiatry & Human Development*, 51(5), 781-791. [DOI:10.1007/s10578-020-01008-2](https://doi.org/10.1007/s10578-020-01008-2)

- Blankenstein, N. E., Vandenbroucke, A. R., de Vries, R., Swaab, H., Popma, A., & Jansen, L. (2022). Understanding aggression in adolescence by studying the neurobiological stress system: A systematic review. *Motivation Science*, 8(2), 133-140. [DOI:10.1037/mot0000259](https://doi.org/10.1037/mot0000259)
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and Loss: Separation: anxiety and anger*. United States: Basic Books. [https://mindsplain.com/wp-content/uploads/2020/08/ATTACHMENT AND LOSS VOLUME I ATTACHMENT](https://mindsplain.com/wp-content/uploads/2020/08/ATTACHMENT_AND_LOSS_VOLUME_I_ATTACHM ENT)
- Boyer, B. P., Nelson, J. A., & Holub, S. C. (2021). Sex differences in the relation between body mass index trajectories and adolescent social adjustment. *Social Development*, 30(4), 1094-1113. doi: <https://doi.org/10.1111/sode.12516>
- Bushman, B. J., & Anderson, C. A. (2020). General aggression model. *The International Encyclopedia of Media Psychology*, 1-9. <https://doi.org/10.1002/9781119011071.iemp0154>
- Carvalho, C., Rovinski, S. L. R., Fiorini, G. P., & Ramires, V. R. R. (2020). Changes in mentalization ability in child psychodynamic psychotherapy. *Psicologia Clínica*, 32(1), 35-57. <https://doi.org/10.33208/PC1980-5438v0032n01A02>
- Cherniak, A. D., Mikulincer, M., Shaver, P. R., & Granqvist, P. (2020). Attachment theory and religion. *Current Opinion in Psychology*. <https://doi.org/10.1016/j.copsy.2020.08.020>
- Fiftinova, F. (2021). Social Adjustment and Academic Achievement of EFL Students at Higher Education. *The Journal of English Literacy Education: The Teaching and Learning of English as a Foreign Language*, 8(2), 138-149. <https://www.ivysci.com/en/articles/6580504>
- Fonagy, P., & Luyten, P. (2009). A developmental, mentalization-based approach to the understanding and treatment of borderline personality disorder. *Development and Psychopathology*, 21(4), 1355-1381. <https://doi.org/10.1017/S0954579409990198>
- Fonagy P, Luyten P, Moulton-Perkins A, Lee YW, Warren F, Howard S, et al. (2016) Development and validation of a self-report measure of mentalizing: The Reflective Functioning Questionnaire. *PLOS ONE*;11(7): e0158678. [doi: 10.1371/journal.pone.0158678](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0158678)

Fonagy, P., Luyten, P., Allison, E., & Campbell, C. (2018). Reconciling psychoanalytic ideas with attachment theory. Guilford Press.

https://www.researchgate.net/publication/324675618_Reconciling_Psychoanalytic_Ideas_with_Attachment_Theory

Ganiban, J. M., Liu, C., Zappaterra, L., an, S., and Leve, L. D. (2021). Gene _ environment interactions in the development of preschool effortful control, and its implications for childhood externalizing behavior. *Behav. Genet.* 51, 448–462. [doi: 10.1007/s10519-021-10073-9](https://doi.org/10.1007/s10519-021-10073-9)

Ghasemian A. (2023) The Relationship between Emotional Maturity and Aggression in Students. *JNIP*; 17 (21) [URL: http://jnip.ir/article-1-956-fa.html](http://jnip.ir/article-1-956-fa.html). (Persian).

Goulter, N., McMahon, R. J., Pasalich, D. S., and Dodge, K. A. (2020). Indirect effects of early parenting on adult antisocial outcomes via adolescent conduct disorder symptoms and callous-unemotional traits. *J. Clin. Child Adolesc. Psychol.* 49, 930–942. [doi: 10.1080/15374416.2019.1613999](https://doi.org/10.1080/15374416.2019.1613999)

Hashemi Touraj, , Eghbali Ali, and Mahmoud Ali Lou Majid, . (2009). The effect of verbal self-training on improving social adaptation of children with conduct disorder. *Clinical Psychology*, 1(2), 29-36. [doi: 10.22075/jcp.2017.1978](https://doi.org/10.22075/jcp.2017.1978). (Persian).

Hojjati, Mohammad, Abbasi, Mohammad, & Ghadampour, Ezzatullah. (2022). Modeling school aggression based on family functioning, neuroticism and school climate: the mediating role of aggression belief, empathy and attachment to school. *Social Psychology Research*, 12(47), 77-98. [doi: 10.22034/spr.2022.348821.1763](https://doi.org/10.22034/spr.2022.348821.1763). (Persian).

Holden, G. W., & Hawk, C. K. (2003). Meta-Parenting in the Journey of Child-Rearing: A Cognitive Mechanism for Change. In L. Kucyynski (Ed.), *Handbook of Dynamics of Parent-Child Relations* (pp. 189-210). Thousand Oaks, CA: Sage. <http://dx.doi.org/10.4135/9781452229645.n10>

Horvath, C. A., & Lee, C. M. (2015). Parenting Responses and Parenting Goals of Mothers and Fathers of Adolescents. *Marriage & Family Review*, 51(4), 337–355. <https://doi.org/10.1080/01494929.2014.955938>

Kapetanovic, S., Boele, S., & Skoog, T. (2019). Parent-Adolescent Communication and Adolescent Delinquency: Unraveling Within-Family Processes from Between-Family Differences. *Journal of youth and adolescence*, 48(9), 1707–1723. <https://doi.org/10.1007/s10964-019-01043-w>

- Babaie, E., Hosseinzadeh, S., Golestani, T. and Ahmadi, A. (2022). Predicting social Adjustment Based on Parenting Styles, Perfectionism and Creative Thinking among Students. *Journal of Educational Psychology Studies*, 19(47), 1-15. <https://doi.org/10.22111/jeps.2022.7225>. (Persian).
- Hossini Yazdi S A, Mashhadi A, Kimiaei S A, Amin Yazdi S A. (2022) Comparing the Effectiveness of Mindful Parenting Training plus Parental Management Training (Combined Education) with Mindful Parenting Training and Parental Management Training alone on Reducing Externalized and Internalized Behavioral Problems of Children. *RBS; 20 (1):83-97*. [Doi:10.52547/rbs.20.1.83](https://doi.org/10.52547/rbs.20.1.83). (Persian).
- Karimi, Fariba, Farahbakhsh, Kyomarth, Salimi Bejstani, Hossein, & Motamedi, Abdullah. (2019). the effectiveness of the Mindfulness-Based Model (MBT-A) on the quality of family relationships and self-harm behavior in adolescent girls. *Journal of Sabzevar University of Medical Sciences*, 27(2), 257-265. https://jsums.medsab.ac.ir/article_1295.html. (Persian).
- Kohnsal Nalkiyashari, Saeedeh, Asadi Mejreh, Samareh, & Akbari, Bahman. (2014). Presenting a structural model of the relationship between perceived parenting styles and risky behaviors through the mediation of resilience and emotion regulation in adolescents. *Quarterly Journal of Psychological Methods and Models*, 13(47), 101-116. [doi: 10.30495/jpmm.2022.28995.3493](https://doi.org/10.30495/jpmm.2022.28995.3493). (Persian)
- Kostulski, M., Breuer, D., and Dpfner, M. (2021). Does parent management training reduce behavioural and emotional problems in children with intellectual disability? A randomised controlled trial. *Res. Dev. Disabil.* 114, 103958. [doi: 10.1016/j.ridd.2021.103958](https://doi.org/10.1016/j.ridd.2021.103958)
- Laurenzi, C. A., Gordon, S., Abrahams, N., Du Toit, S., Bradshaw, M., Brand, A., & Skeen, S. (2020). Psychosocial interventions targeting mental health in pregnant adolescents and adolescent parents: a systematic review. *Reproductive health*, 17(1), 1-15. <https://doi.org/10.1186/s12978-020-00913-y>
- Maccoby, E. E., and Martin, J. A. (1983). "Socialization in the context of the family: Parent-child interaction," in *Handbook of Child Psychology Formerly Carmichaels Manual of Child Psychology*, eds P. H. Mussen and E. M. Hetherington (New York, NY: Wiley). <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=1468894>

- Mesbahi, Maryam, Hosseinian, Simin, Akbari Ahmadabadi, Azam, Ghafouri, Sahar, and Sayadi, Masoumeh. (2019). the relationship between reflective performance, empathy and mindfulness in adolescent girls in Tehran. Empowerment of exceptional children, 11(4), 13-24. doi: [10.22034/ceciranj.2020.237207.1409](https://doi.org/10.22034/ceciranj.2020.237207.1409)
- Nelson, W. M. III, & Finch, A. J., Jr. (1978). Children's Inventory of Anger (CIA) [Database record]. APA PsycTests. <https://doi.org/10.1037/t06799-000>
- Perez-Gramaje, A. F., Garcia, O. F., Reyes, M., Serra, E., and Garcia, F. (2020). Parenting styles and aggressive adolescents: Relationships with self-esteem and personal maladjustment. Eur. J. Psychol. Appl. Legal Context 12, 1–10. doi: [10.5093/ejpalc2020a1](https://doi.org/10.5093/ejpalc2020a1)
- Rademacher, A., & Koglin, U. (2020). Self-regulation as a mediator for the relationship between parenting and the development of behavior problems and social-emotional competences in elementary school children. Kindheit und Entwicklung, 29, 21–29. <https://doi.org/10.1026/0942-5403/a000297>.
- Suchman, N. E., DeCoste, C., Leigh, D., & Borelli, J. (2010). Reflective functioning in mothers with drug use disorders: Implications for dyadic interactions with infants and toddlers. *Attachment & Human Development*, 12(6), 567-585. <https://doi.org/10.1080/14616734.2010.501988>
- Turner, T., El Tobgy, N., Russell, K., Day, C., Cheung, K., Proven, S., & Ricci, M. F. (2022). Language abilities in preschool children with critical CHD: a systematic review. *Cardiology in the Young*, 1-11. doi: <https://doi.org/10.1017/S1047951122001330>
- Van Dijk, A.; Hubbard, J.A.; Deschamps, P.K.H.; Hiemstra, W.; Polman, H. (2021) Do Distinct Groups of Reactively and Proactively Aggressive Children Exist? A Confirmatory Latent Profile Approach. *Res. Child Adolesc. Psychopathol.*, 49, 1303–1317. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10802-021-00813-0>
- Veiga, G.; O'Connor, R.; Neto, C.; Rieffe, C. Rough-and-Tumble Play and the Regulation of Aggression in Preschoolers. *Early Child Dev. Care* 2020, 1–13. doi:<https://doi.org/10.1080/03004430.2020.1828396>
- Wang, M. (2019). Harsh parenting and adolescent aggression: Adolescents' effortful control as the mediator and parental warmth as the moderator. *Child abuse & neglect*, 94, 104021. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2019.05.014>

- Warren, E. A., Raghubar, K. P., Cirino, P. T., Child, A. E., Lupo, P. J., Grosshans, D. R., ... & Kahalley, L. S. (2022). Cognitive predictors of social adjustment in pediatric brain tumor survivors treated with photon versus proton radiation therapy. *Pediatric Blood & Cancer*, 69(6), e29645. doi: <https://doi.org/10.1002/pbc.29645>
- Ye, B., Lei, X., Yang, J., Byrne, P. J., Jiang, X., Liu, M., & Wang, X. (2021). Family cohesion and social adjustment of Chinese university students: the mediating effects of sense of security and personal relationships. *Current Psychology*, 40(4), 1872-1883. doi: <https://doi.org/10.1007/s12144-018-0118-y>

